Nº 245.

SOBOTA. 20. Października 1817 r.

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

s Peterzburga, 17 Października.

W przesłą Niedzielę 14 b. m. IOXJ *Łopuchin* obchodząc drogi każdemu dzień urodzenia Naviasnieyszey Cecarzowey *Maryi*, dawał wielki obiad, na którym znaydowało się pierwsze duchowieństwo, a mianowicie Metropolita Nowgorodski i Peterzburgski *Ambroży*, Arcybiskup Czernikowski *Michał* i Biskup Rewelski *Filaret*; Tudzież członki Rady Państwa, Ministrowie i pierwsi Urzędnicy dworu znaduiący się w tuteyszey stolicy, wielu Jenerałów, między któremi i Jenerał adiutanci *Jego Cesarskiey Mści*; niemniey też wiele innych oboiey płci znakomitych osob. — Za stołem spełniano toasty zdrowia *Nayiaśnieyszey solenizantki, Nayiasnieyszego Cesarza, oraz całey Nayiaśnieyszey rodziny*; Poczem spełniano toasty zdrowia gospodarza, a ten nawzaiem gości swoich, którzy w dniu tym świetnym urodzeciza Matki Naypotężnieyszego Cesarza, oraz Natroskliwszego oyca poddanych zasczycili go swoią bytnością i pomnożyli radość, iaką każdy wierny poddany naymocniey czuł w sercu swoim.

— N. P przez Roskaz swoy dzienny do woyska Rossyyskiego pieszego w dniu 12 b. m. wydany obiawić raczył, iż pułk nazywaiący się do tąd pułkiem gwardyi Litewskiey, ma się od tąd nazywać pułkiem gwardyi Moskiewskiey; Wyiąwszy batalion tegoż pułku znayduiący się w Warszawie, który zachowa swoie pierwsze nazwanie.

OGŁOSZENIE

— Donieśliśmy iuż przez pismo nasze o oswobodzeniu z niewoli *Czeczeńców* Maiora *Szwecowa*. Komitet ustanowiony dnia 18 Sierpnia 1814 roku ma za powinność dodać iescze wszystkim tym osobom które brały udział w przyłożeniu się do wykupienia pomienionego Maiora, że iak tylko summa 30,000 r: złożoną została w tym celu, natychmiast Komitet wspomniany odesłał onę do Główno dowodzącego w Ieorgii Jenerał Porucznika Iermołowa. W roku zaś ninieyszym w miesiącu Lipcu dowodzący woyskiem w Ieorgii Jenerał Maior Kutuzow, doniosł Komitetowi, że Maior *Szwecow*

wykupionym został za summę 8155 rubli srebrnych, która to summa zebraną została przez Jenerał Maiora *Delpozzo* między samemiż Czyczeńcami, mianuiącemi się spokoynemi, i odpowiadaiącemi za każdego niewolnika przewiezionego przez swoią ziemię.

O doniesieniu takowem Jenerał Maiora *Kutuzowa* Komitet donosił *N. Panu*, i *Cesarz Iegomość* roskazać raczył, aby z summy zebraney na wykupienie pomienionego Maiora a nie upotrzebioney w tym celu czwartą część temuż Maiorowi wydać na iego potrzeby, resztę zaś dołączyć do ogólney summy Inwalidów; z tym iednakże warunkiem, aby każdy należący do składki na wykupienie Maiora Szwecowa zebraney, mógł odebrać wniesione przez siebie pieniądze ieśliby ich nie życzył zostawić w kassie inwalidów i takowe zaliczy mu Komitet tylekroć wspomniany, który nineysze czyni ogłoszenie, a razem donosi, iż uczynione iuż iest należne w tey mierze rosponądzenie. Całey zaś summy złożoney na ten przedmiot znayduie się w kassie złota sztuka waloru 5 talarów 1, imperiał 1, czerwonych złotych 34, rubli srebr: 5 i kop: 70, rubli ass: 28,224.

Królestwo Polskie.

Urząd Menniczny Królestwa Polskiego.

Podaie do powszechney wiadomości, iż dostrzeżone zostały fałszywe pieniądze:

a. W mieście *Warszawie*:

1. Dwuzłotówki teraźnieysze Polskie pod r. 1816 odlane są z cyny, z obrączką na okręgu nie regularną, nie równą: mogą bydź dosyć łatwo poznane po lekkości, brzęku i kolorze, tudzież, iż litery nie maią tey wydatności i zaokrąglenia, które tylko przez wybicie stępla pod machiną nadane bydź mogą.

2. Złotówki Pruskie *Fryderyka Wilhelma III.* pod rokiem 1816 z literą *b.* na spodzie, podobnież cynowe, bez obrączki na okręgu; mogą bydź również łatwo poznane po kolorze, lekkości i brzęku.

b. W Woiewództwie Mazowieckiém Obwodzie Gostyńskim.

1. Dwuzłotówki Pruskie *Fryderyka II.* pod r. 1772 pod literą *a.* na spodzie, są z mosiądzu, bez żadney obrączki na okręgu, słabo bardzo posrebrzane; i wykazuią widocznie, szczególniey na literach z obu stron, nie maiących zaokrąglenia i ostrości, iż stępel na nich nie był wybity, lecz były odlewane.

2. Dwuzłotówki także *Fryderyka II.* pod r. 1779 z literą *b* na spodzie; te są cynowe, bez obrączki na okręgu, a ich lekkość, brzęk i kolor, widocznie zfałszowanie wskazuią.

c. W Woiewództwie Podlaskiem Powiecie Bielskim.

1. Talary Pruskie *Fryderyka II*, na których wcale liczby rok wyrażaiącey rozeznać nie można.

2. Talary *Fryderyka Wilhelma III* pod r. 1799; pierwsze i drugie łatwo poznane bydź mogą, gdyż są z mosiądzu odlane, a powierzchnia ich nie iest nawet posrebrzana, lecz pociągniona cyną, obie zaś strony, tak w popiersiach Monarchów, iako i herbach, tudzież w literach, widoczne ślady wydaią, iż te pieniądze odlewane były.

Wzywa się wszelkie Władze, a szczególniey Policyyne i Skarbowe ażeby dawały baczność na kurs takowych pieniędzy dla ukarania przestępców, i ochronienia publiczności od szkody.

Działo się w *Warszawie* dnia 10 Mca października 1817 roku.

Inspektor JIny	Kontroler JIny
Bieńkowski.	*Karol Hoffmann.*

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Nemcy.

z Wiednia, 8 *Pazdzieruika.*

Powiadaią, iż od 2 listopada wszyscy officialiści skarbu będą pobierać płace swoie monetą brzęczącą.

Od brzegów Menu, 7 Października.

Xiąże następca Bawarski opuścił miasto *Wurtzbourg* i udał się do Włoch.

— Znaiomi naturaliści Bawarscy *Szpiks* i *Martius*, według doniesień gazet Erlangenskich szczęśliwie przybyli do *Rio Janeiro.*

z Drezna, 13 *Października.*

11. b. m. o godzinie 11 przed południem przybył do dworu tuteyszego Hrabia *Waldelli*, ktory przysłany iest od Arcy Xięcia następcy Toskańskiego, aby w imieniu iego prosił o rękę Xiężniczki *Maryi-Anny-Jozefy* trzeciey córki Xięcia *Maxymiliiana.* Dnia wczorayszego obchodzone było przyrzeczenie. Miasto całe było oświecone a u Dworu były wielkie pokoie. Nazaiutrz rano Xiężniczka przyymowała powinszowania tak N. Rodziny iak wszystkich znakmitych osob bywa-

iących u dworu, po tem był obiad familiyny u dworu, i tamże w pałacowym teatrze widowisko. Kapłani donosili o związku tym ludowi s kazalnic. Nowina tak pożądana sprawiła powszechną radość, i każdy niosł naygorętsze modły przed tron Pana zastępow o pomyślność ukochaney Xiężniecki.

Francyia.

s Paryża, 6 Października.

Dnia wczorayszego wylanie posągu Henryka IV dokonanem zostało w przytomności licznego i świetnego zgromadzenia. Cała ta czynność nietrwała nad trzy minuty i naypomyslniey się udała. Spodziewaią się że w przeciągu tygodnia metall należycie wystygnie i można będzie zdiąć formę. (Wzór kolosu iest dziełem artysty *Lemo*).

— Okręt kupiecki *Franciszka*, przybyły nie dawno do portu Kadyxkiego z *Lima*, przywiozł wiele listów do osob prywatnych z Ameryki. W których donoszą, iż woyna w Peru między Roialistami i powstańcami strasznie iest zawzięta. Woyska z obustron rzadko obchodzą się z ludzkością z zabranemi w plen żołnierzami, o każdy który z bronią w ręku schwytanym zostanie, natychmiast rozstrzelanym bywa; lecz taki postępek zawsze się kończy na zemście strony przeciwney. Woyska Królewskie niezmiernie są zmordowane przez ustawiczne marsze, spotyczki i nieznośną gorącość strefy. W miesiącu maiu była wielka Batallia o mil 20 od *Potozy*. Woyska Krolewskie maiąc 1200 żołnierza i 4 działa, mężnie się opierały przez 8 godzin czterem tysiącom powstańców, nakoniec zmusiły ich do ucieczki. Z strony Królewskiey padło na placu 800 ludzi i wielu dowodzących Oficerów było ubitych i ranionych. Zwycięstwa podobne w kraiu gdzie niemożna mieć posiłku, niewiele mogą cieszyć. Powstańcy zas maiąc wszędzie stronników, łatwo nagrodzili stratę. Okręt *Franciszka* spotykał wiele kaprów; lecz żaden z nich nieśmiał nań napaść, widząc, iż był wstanie bronienia się. Handel Ameryki połudnlowey w zupełnym iest upadku, a pieniądze codzień rzadszemi się staią s przyczyny trudności kursu, który się przecina s kraiem wewnętrznym.

Turcyia.

z Sztambułu, 8 Września.

Sułtanka *Walida*, matka panuiącego teraz Sułtana umarła niedawno z konsumpcyi, i według zwyczaiu Mahometańskiey religii tegoż dnia pogrzebioną została. Wielki Wezyr, Ministrowie i pierwsi urzędnicy Państwa, szli za trunną. *N. Pan* niezmiernie był zmartwiony, był bowiem nayczuley przywiązany do matki. Miała wieku lat piędziesiąt blisko, a nigdy się niemieszała w rządy Państwa; wszystkie dochody *Walidy* wynoszące na rok 2000 worków, (1,000,000) piastrów, spadły na Cesarza Imści.

z Sztambułu, 10 Wrześnta.

Wyporządzenie dawnych, i budowanie nowych warowni przy Dardanelach, wkrótce zupełnie dokonane zostanie. Przy *Tofemar*, sporządzony statek do przewożenia rozmaitey zbroi, iuż iest w zupełney gotowości.

Bunt *Derebegh-Toufti-Oglou w Jannick*, przymusił Portę do tak wielkiego uzbroienia się. Przed arsenałem tuteyszym stoią zupełnie gotowe do odbicia *Galiota* i dwa Brygi, na których wysłane będą nowo rekrutowane woyska przeciwko pomienionych duntowników.

Czas dżdzysty który trwał tu przez cały tydzień, nie przyniosł żadney ulgi w powietrzu morowem. Straszna ta klęska co raz się staie okropnieyszą; nietylko albowiem objęła całe prawie miasto; lecz i na przedmieściach iuż panuie; mianowicie w *Baiugder* pomimo wzselkie przedsięwzięte środki przez duchowieństwo Greckie.

Rozmaitości.

W gazetach Kolmarskich pomiesczone iest następuiące zabawne ogłoszenie:

,,Przed kilku dniami zginęła tabakierka z Lawy zieloney oprawna w złoto; osoba która pomienioną tabakierkę uczyniła niewidzialną znaiomą iest właścicielowi oney A przeto ten ostatni uprasza naypokorniey, aby tabakierka iego znowu się stała widzialną, i na temże mieyscu złożoną z którego zniknęła. W przeciwnem zdarzeniu podobny los może spotkać sprawcę tey sztuki,,

Kupcy Angielscy w Sycylii, ktorzy tam dawniey wyłączny handel prowadzili, utyskuią w publicznych pismach na utratę onego. Odwiniaią Posła swoiego rządu o zaniedbanie interessu kraiowego, i twierdzą, że zawarty dnia 26 Września roku zeszłe-

go traktat odeymuie Anglikom dawnieysze ich przywileie handlowe w Sycylii.

Podług zapewnienia kupców handluiących zbożem, gatunek tegorocznego zbioru w Anglii, nie iest tak dobry, iak się spodziewano: i dla tego pszenica nieco zdrożała.

Kapitan *Edwards*, który niedawno powrócił z Bengalu do Anglii, podczas bytności swoiey na wyspie *St. Heleny* stawiony był przed *Bonaparte*, i bawił z nim dwie godziny w sali bilardowey *Bonaparte* był wesoły i wypił z nim kieliszek wina. Mieszka ciągle w *Longwood*, gdzie zrobiono galeryie i t. d. z drzewa, które z Anglii na wystawienie dla niego domu przysłano.

Donoszą z *Filadelfii* pod d. 28 Sierpnia, iż Król *Henryk* kazał założyć Akademiią na wyspie *Hayty* (*St. Domingo*), i ma do niey użyć wielu Professorów.

Trudnią się teraz we Francyi nowém urządzeniem szkół publicznych, które obudwóm Izbom ma bydź podane. Kilku członków wyznaczoney tym końcem ieszcze przeszłey iesieni Kommissyi, było tego zdania, aby dozór nad szkołami polecono duchowieństwu Katolickiemu, a że się nie zgodzono, i polityczny duch stronnictwa wmieszał się w to, co dla polityki zupełnie obcém bydź powinno, rozpuścił więc Król rzeczoną Kommissyią, a inną natomiast ustanowił.

Jest teraz blisko 23,000 Anglików w *Paryżu*.

Młody Xiądz miał d. 20 Lipca w *Chamont* kazanie o opieraniu się pokusom, i użył tych wyrazów: *Rozkuto smoka; bierzcie się do broni dla iego pokonania*. Kilku ludzi nie zrozumiawszy tego dobrze, powiedziało swoim znaiomym, iż *Bonaparte* uciekł, i że to Xiądz na ambonie oświadczył. Pewna mularka, nazwiskiem *David* rozgłosiła tę wiadomość w *Briancourt*, i zachęcała młodzież z pospólstwa do picia za zdrowie przywłaszczyciela. Strwożeni mieszkańcy sprzedali za bezcen swoie bydło, z obawy, aby po wybuchnieniu woyny nie wzięto ie w rekwizycyią. Sąd mieyscowy skazał ią za to na 3miesięczne więzienie i zapłacenie 50 franków kary pieniężney.

Pewnemu z Xiążąt chciano przedać obraz z dawney Włoskiey szkoły. Nie kupił go mówiąc: *Nie kupuię nic po zmarłych wielkich Mistrzach, bo nie potrzebuią chleba; powinienem mieć do czynienia z żyiącemi artystami, którzy nie zawsze piękne swoie roboty przyzwoicie zbywać mogą.*

Spodziewaią w *Kadix* przybycia z *Vera Cruz* kilku okrętów z 8 milionami piastrów i znaczną ilością kosztownych towarów.

Znayduie się w *Augzburgu* pomnik, który kupcy tameczni dla Xięcia *Wrede*, Fedmarszałka, przeznaczyli. Jest on ulany ze srebra, i ma 3 stopy wysokości. Wystawia Xięcia, dobrze trafionego, siedzącego na koniu w starodawnym stroiu Niemieckim. Na podstawie, oprócz głównego napisu, są wymienione mieysca pamiętnych bitew, iako to: *Hanau*, *Arcis*, *Brienne*.

Słychać, iż, P. *Peters* z *Moguncyi* chce ofiarować Seymowi Niemieckiemu prawdziwe *Perpetuum mobile*, które (iak twierdzi) wynalazł.

Odebrano w *Luzannie* wiadomość z *Lisbony*, o przybyciu tam 106 Szwaycarów w naynędzieyszym stanie. Popłynęli oni z Hollandyi do Ameryki; lecz niedaleko *Plimouth* zabrakło im żywności; za resztę więc pieniędzy kupili nowy zapas, który im ledwo do *Lisbony* wystarczył. Kilku kupców Szwaycarskich w *Lisbonie* zebrało dla nich blisko 100 luidorów składki, co iednak iest bardzo szczupłym zasiłkiem.

Xiążę *Canosa*, były Neapolitanski Minister policyi, pracuie nad rozwiązaniem zapytania: *Dla czego szlachta w ostatnich czasach nie wspierała tronów*? Dzieło to może bydź bardzo ważném, ieżeli będzie bezstronném.

Na kongregacyi, odprawioney dnia 4 b. m. w *Rzymie* w obecności Papieża, kilku Kardynałow wnosiło, aby Oyciec S. ogłosił błogasławionym pewnego Dominikana z Andaluzyi, i pewnego Minoryta.

SPROSTOWANIE.

w Numerze 244, na trzeciey stronnicy, w kolumnie pierwszey, wierszu 12 i 20 od spodu napisano iest: bierzmowanym, poprawić należy: namasczonym.

w PETERZBURGU
w Drukarni woienney Głównego sztabu IEGO CESARSKIEY MSCI.